

İNSAN HAKLARI

Hazırlayan:
DİYAR YILDIZ
869 - 10/B

İNSAN HAKLARINA GİRİŞ

Bir tarihsel süreç olarak incelendiğinde Batıda modern devletin gelişimi öncesinde de İNSAN HAKLARI'ndan söz etmek mümkündür. Antik Yunan döneminde, Orta Çağda İnsan Hakları anlayışının izlerine MAGNA KARTA gibi belgelere rastlanmaktadır.

İnsan Haklarına birbirinden farklı yaklaşan öğretiler de söz konusudur. İki ana yönelim olarak Liberal insan hakları anlayışı ve Marksist insan hakları anlayışları ortaya çıkmıştır. Günümüzde ise daha geniş çapta kabul gören liberal insan hakları anlayışıdır.

Genel olarak bakıldığında devlet ile birey/yurttaş ilişkisinde bireyi devlete karşı koruma amacına siyasal iktidarı sınırlandırma amacına yönelik bir anlayıştan söz edilebilir.

İnsanın doğuştan eşit ve özgür olduğu anlayışı çerçevesinde insan, insan olarak doğması niteliği ile hak sahibi olmaktadır. Bu anlayışa göre, insanların hakka sahip olması için siyasal bir toplum içinde olması gerekmez. İnsanlar doğmakla beraber bu haklara sahip olurlar. Bu nedenle insan hakları devleti ve toplumu önceleyen haklardır. Yani devletten önce vardırırlar.

İNSAN HAKLARI NE DEMEKTİR ?

- İnsanın salt insan olması nedeniyle öznesi olduğu, onun tüm yönleriyle kişiliğini ve değerini korumayı ve bunları geliştirmeyi amaçlayan evrensel ilke ve kurallar bütününe **insan hakları** denir.
- İnsan hakları insanın sahip olduğu haklar değil, insanın sahip olması gereken haklardır.
- İnsan hakları yazılı hukukun dışındaki ve üstündeki haklardır.
- İnsan hakları; tüm insanlığın ortak değerleri, erişmeyi amaçladığı ortak ülkülerdir.
- İnsan hakları anayasadaki haklarla sınırlı değildir.

TEMEL HAKLAR;

- Yazılı hukuk tarafından tanınan ve var olan haklara denir.
- Temel (Anayasal) Haklar olarak da bilinir.
- Bu kavram ÷lkemize ilk defa 1961 Anayasası ile girmiştir.
- Bu anayasada kişi hakları:
  - 1-Sosyal
  - 2-Siyasal
  - 3-Ekonomik haklar olarak sınıflandırılmıştır.

KİŞİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ;

- Kişisel hak ve özgürlükler, hem insan haklarından hem de anayasal (Temel) haklardan daha dar kapsamlıdır.
- Klasik ya da geleneksel hakları ifade eder.
- Toplu hak ve özgürlükleri yani Sosyal hakları dışlar.
- Birinci kuşak haklardandır.

YURTTAŞ (VATANDAŞ) HAKLARI ?

- Devlete yurttaşlık bağıyla bağlı bulunanlara tanınan haklardır.
- Yazılı hukuk tarafından yurttaşlara tanınan haklar olarak da ifade edilebilir.
- Siyasal ,sosyal ve ekonomik hakların gelişmesi sonucu seçme ve seçilme hakkının yabancılara da verilmesiyle vatandaşlar arasındaki ayrımcılık, özelliğini yitirmiştir.

A-İNSAN HAKLARIYLA İLGİLİ BAŞKA KAVRAMLAR:

- **Kişi:**Hakların öznesi olan insan hukuk önünde kişi sayılır. Tüm insanlar eşittir.
- **Hak:** Hukuk düzeninin koruduğu çıkarılara hak denir.
- **Özgürlük:**Hukuk düzeninin yasaklamadığı davranışlara özgürlük denir.
- **Ödev:** Bir temel hakkın sınırlandırılması sonucunda oluşan hukuki duruma denir.
- **Doğal hak:**İnsan olarak doğmaktan kaynaklanan haklara doğal hak denir.

BAZI ÖZGÜRLÜKLER;

1. Düşünce kanaat ve ifade özgürlüğü
2. Basın özgürlüğü
3. Din ve vicdan özgürlüğü
4. Haberleşme Özgürlüğü
5. Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
6. Toplantı Hakkı ve yürüyüş özgürlüğü
7. Bilim ve sanat özgürlüğü

BAZI HAKLAR;

1. Çocuk Hakları

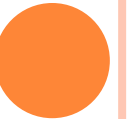
(Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 1989)(130 ülke, Biz 1990)

1. Çevrenin korunması hakkı

2. Telif ve patent hakkı

3. Hayvan Hakları

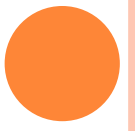
4. Hasta Hakları

BAZI ÖDEVLER; (657 SDMK)

- **Sadakat**
- **Tarafsızlık ve Devlete Bağlılık**
- **Davranış ve İşbirliği:**
- **Yurt Dışında Davranış:**

BAZI HAKLAR (657 SDMK)

- **Uygulamayı İsteme Hakkı:**
- **Güvenlik:**
- **Emeklilik:**
- **Çekilme:**
- **Müracaat, Şikayet ve Dava Açma:**
- **Sendika Kurma:**
- **İzin:**
- **Kovuşturma ve Yargılama:**
- **İsnat ve İftiralara Karşı Koruma:**

A) İNSAN HAKLARININ ÖZELLİKLERİ;

1. KİŞİSELLİK (BİREYSELLİK)
2. EVRENSELLİK
3. DOKUNULMAZLIK
4. VAZGEÇİLMEZLİK
VE DEVREDİLMEZLİK

1-KİŞİSELLİK (BİREYSELLİK)

05.06.2015

Bireysellik niteliği, insan hakları anlayışının özne olarak onur ve saygınlık sahibi, akıl ve vicdani yetilerle donatılmış, ahlaki seçim yapabilen, serbestçe davranabilen “Özgür İnsan” ın kabul edilmesiyle ilişkilidir. İnsan Hakları Evrensel Beyanname’sinin 1.maddesinde de bu niteliklere değinilmektedir.

İ.H.E.B Madde 1- Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar.Akıl ve vicdana sahiptirler, birbirlerine karşı kardeşlik an -layışı ile davranmalıdırlar.

2-EVRENSELLİK

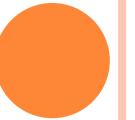
Evrensellik insan haklarının “herkese ait, her zaman ve her durumda” hak öne sürülebilir olduğunu savunan doğal hukuk anlayışıdır. İnsan haklarının dünya çapında ortak bir dil olduğunu ortaya koyar. İnsan özgürlüğü ve hakları dünyanın her yerinde aynıdır değişmez.

3-DOKUNULMAZLIK

Dokunulmazlık, insan haklarının “kutsallığı” terimiyle ifade edilmektedir. İnsanın doğal hakları, bir başka deyişle toplum halini, devleti önceleyen hakları kutsaldır dokunulmazdır. Dokunulmazlık kavramı, hukuka aykırı eylemlerle insan haklarının ihlal edilmesi ya da zedelenmesini önlemekle ilgilidir.

4-VAZGEÇİLMEZLİK VE DEVREDİLMEZLİK

Vazgeçilmezlik ve devredilmezlik niteliği, insan haklarının insanın kişiliğine bağlı olmasından kaynaklanmaktadır. Bir başka deyişle doğrudan doğruya insan kişiliğine ilişkin ya da kişiye özgülünen haklar sözleşmeye, bir değiş tokuşa konu olmaz, bu yolla devredilemez ve bu haklardan vazgeçilemez. **Ülkemizde de 1961 ve 1982 Anayasalarında insanların devredilemez hak ve özgürlüklerinin bulunduğu ifade edilmektedir.**

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

Sentezci tablo olarak da anılan jellinek sınıflandırmasına göre insan hak ve hürriyetleri üç ana grupta toplanabilir.

1-Negatif Statü Hakları:

Siyasal iktidar ve birey ilişkisi çerçevesinde, iktidarın kişinin dünyasına girmemesi anlayışını temel almaktadır. Din, vicdan, düşünce özgürlüğü, güvenilirlik gibi haklar örnek olarak gösterilebilir. Bu haklar vatandaşlık sıfatı gerekmeksizin bütün kişilere tanınan koruyucu haklardır.

2-Pozitif Statü Hakları:

Kişinin devletten bir şey yapmasını istediği hak grubunu kapsar. Sosyal hakları da içine almaktadır. “isteme hakkı” olarak da adlandırılır. Buna karşılık kişi de bir ödev üstlenir. Vatandaşlık sıfatına bağlı haklardır.

3-Aktif Statü Hakları:

Kişi ve grup olarak siyasi iktidarı etkilemeye olanak sağlayan ve temsil mekanizmasına katılmayı olanaklı kılan haklardır. Parti kurma,toplanma ve dernek kurma,basın ve haberleşme özgürlüğü örnek olarak verilebilir.

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

B KUŞAKLARA GÖRE SINIFLANDIRMA:

- Birinci Kuşak İnsan hakları
(Kişisel ve siyasal haklar)
- İkinci Kuşak İnsan Hakları
(Ekonomik, sosyal ve kültürel haklar)
- Üçüncü kuşak İnsan Hakları
(Dayanışma Hakları, Yeni Haklar, Hakların hakları)
- Dördüncü Kuşak İnsan Hakları
(İnsan onurunun korunması hakları)

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

Kuşaklara göre sınıflandırma, insan haklarının ekonomik, sosyal ve siyasal değişimlere göre gelişim gösteren yönünü de gösterir. Günümüzde 4.kuşak insan haklarından söz edilmesi buna güzel bir örnektir.

1-Birinci Kuşak İnsan Hakları (Kişisel ve siyasal haklar):

Tarihsel olarak bakıldığında, toplumsal bir kesim olarak burjuvazinin toplum içinde ve siyasal düzlemde kendisine bir er edinmeye, haklar elde etmeye ve kabul ettirmeye çalıştığı bir dönemin ürünüdür. Burjuvazinin, eski düzenin unsurlarına, aristokrasiye, krala ve kiliseye karşı verdiği savaşın içinde şekillenen haklardır. Negatif statü hakları kategorisinin özelliklerini taşır. Bireysel olarak kullanılan haklar söz konusudur. Bu kuşakta belli kesimler haklardan yararlanmıştır. Örneğin: köleler hak kapsamının tümüyle dışında kalmıştır. Siyasal haklar varlıklı aktif vatandaşlara verilmiş; kadınlar, yoksul pasif yurttaşlar ve işçiler siyasal haklar kapsamı dışında tutulmuştur.

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

2-İkinci Kuşak İnsan Hakları (Ekonomik,sosyal ve kültürel haklar):

Klasik ve liberal öğretinin sanayi devrimi ve sonrası gelişmelerle ve sosyalist öğretisi ile mücadelesi ve biçimlendirilmesi sonrasında gündeme gelen hak gruplarını kapsamaktadır. Sanayi devrimi sürecinde bir sınıf olarak belirginleşen işçi sınıfının,sınıflar arası eşitsizliğe yönelik tepkisi ve mücadelesi sonucu kazanılmış haklardır. Siyasal haklar varlıklı sınıflar kesiminden ayrı kalan toplumsal sınıflar tarafından da kullanılabilir hale getirilmiştir.İnsanlara sosyal haklar tanınmış ve anayasa metinlerinde yer almıştır.

İkinci kuşak haklar soyut eşitlik anlayışını somutlaştırma, hakların kullanılabilmesini olanaklı kılan koşulları sağlama amacı taşır.Politikalar ve sosyal devlet anlayışı ikinci kuşak hakların ortaya çıkması ve kullanılması açısından çok önemlidir.

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

3- Üçüncü Kuşak İnsan Hakları (Dayanışma Hakları,Hakların hakları):

İnsan haklarının kullanılmasına yalnız devletin değil,insan topluluklarının da çaba harcaması gerektiği temel düşüncesi çerçevesinde gündeme gelmektedir.İnsanın diğer canlılarla dengeleri gözetilerek yaşamını sürdürmesi anlayışını içeren “çevre hakkı” ve “hayvan hakkı” bu çerçeve içindedir. Bunların yanı sıra “barış hakkı,gelişme hakkı, herkesin insanların ortak mal varlığından yararlanma hakkı, halkların kendi kaderlerini tayin hakkı da dayanışma hakkı” da üçüncü kuşak insan hakları kapsamındadır.

İNSAN HAKLARININ SINIFLANMASI

4- Dördüncü Kuşak İnsan Hakları (İnsan onurunun korunması hakları):

Bu kuşakta yer alan haklar da bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yol açacağı olumsuz gelişmelere yönelik olarak gündeme gelmektedir. Örneğin gen teknolojisindeki gelişmeler belli etik sorunları ve sorgulamaları beraberinde getirmektedir. Bu kuşakta yer alan haklara ilişkin ilk düzenleme örnekleri insan kopyalamayı yasaklayan Avrupa Konseyi Belgeleridir. Artık günümüzde “cenin Hakları”ndan da söz edilmektedir.

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN DÜNYADAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ;

- İnsan hakları düşüncesi *Sanayi Devrimi* denilen ekonomik ve sosyal olayla birlikte XVIII.yy' da başlamıştır.
- Uluslar arası hukuk alanında BM kurulduktan sonra yani 1945 yılından sonra çok önemli gelişmeler göstermiştir.
- Günümüzde iletişim alanında yaşanan gelişmeler sayesinde gelişmesini hızla sürdürmektedir.
- İngiltere'de ,Büyük Özgürlük Fermanı(1215), Haklar Dilekçesi(1628)gibi yazılı belgelerle,Fransa' da İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi(1789) Amerika' da Virginia Haklar bildirgesi(1776) Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi(1776)

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsan Haklarının tarihsel gelişimi çerçevesinde önemli adımlardan biri hakların “olması gerekenden” pozitif hukuk yoluyla “olan”a dönüştürülmesi,yazılı hale getirilerek teminat altına alınmasıdır.

○ İnsan Haklarının uluslar arası bir nitelik kazanması,büyük ölçüde 2.Dünya Savaşı'ndan sonra gerçekleşmiştir. 24.10.1945'te BM'nin kuruluşu insan haklarının gelişmesi bakımından önemli bir dönüm noktası olmuştur. Ayrıca 1919 yılında kurulan Uluslar arası Çalışma Örgütü (İLO) ile insan haklarının içerik yönünden olduğu kadar koruma ve denetim açısından da ilk kez ele aldığı bir aşıkardır.

○ Uluslar arası alana bakıldığında üç bölgesel sistemden söz edilebilir. Amerikan Devletler Örgütü, Avrupa Konseyi ve Afrika Birliği Örgütü.

○ Devletlerin İnsan Haklarına saygı gösterme yükümlülüğünün kaynağı,genel olarak devletin uluslar arası örgütün kuruluş belgelerini kabul ederek “üye devlet” olması ve/veya ilgili sözleşmeyi imzalayarak taraf olması ve denetim organlarının yetkilerini kabul etmesidir.

Bu dersimizde ülkemizin de içinde bulunduğu BM sistemi ve Avrupa Konseyi çerçevesindeki temel düzenlemeler işlenecektir.

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

05.06.2015

- **Birleşmiş Milletler Sistemi:** 2.Dünya Savaşı sonrasında 26.06.1945'te Birleşmiş Milletler Antlaşması imzalayan ve aralarında ülkemizin de bulunduğu 59 ülke BM'nin kurucusu oldu. Burada insan hakları ilk kez uluslar arası hukuka konu oldu. BM antlaşması 24.10.1945'te yürürlüğe girmiştir. Örgüt yapısı farklı birimlerden oluşmaktadır. Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Yardım Konseyi, Genel Sekreterlik ve Uluslar arası Adalet Divanı. Uluslararası Adalet Divanı bu antlaşmanın tamamlayıcı bir parçasıdır.
- **Genel Kurul:** Tüm üye devletlerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Bir devletin en fazla 5 temsilci bulundurabilir.
- **Güvenlik Konseyi:** 15 üyeden oluşur. Siyasal alanda bir yürütme organıdır.
- **Ekonomik ve Sosyal Konsey:** Genel Kurulca Seçilen 55 üyeden oluşmaktadır. BM'nin ekonomik ve sosyal çalışmalarını yürütür, uluslar arası ekonomik ve sosyal konularda raporlar hazırlar.
- **Genel Sekreterlik:** BM'nin en göz önündeki birimidir. BM'nin diğer organlarının çalışmaları için gerekli ortamları ve koşulları sağlar. Oluşturulan plan ve politikaları uygular. Uluslar arası barışı ve güvenliği bozucu olaylar konusunda raporlar hazırlar ve güvenlik konseyine sunar.

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- **Uluslar arası Adalet Divanı:** BM'nin yargı organıdır. Genel Kurul ve Güvenlik Kurulunca seçilen 15 Yargıçtan oluşur. Görev süreleri 9 yıldır. Bir devletten yalnız bir yargıç olabilir. Ülkeler istedikleri davayı divana götürebilir. Divan Hollanda'nın Lahey kentindedir.

BM sistemi dahilindeki Evrensel İnsan Hakları Bildirisi BM antlaşması uyarınca ikendiliğinden bağlayıcı özelliğe sahip olmayan, tavsiye niteliğinde karar almakla yetkilendirilmiş BM Genel Kurulu tarafından **10.12.1948** tarihinde kabul edilmiştir. Bu tarih tüm Dünyada **“Dünya İnsan Hakları Günü”** olarak kutlanmaktadır.

Bazı İnsan Hakları'nın tarihsel gelişimi şöyledir:

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

05.06.2015

- 1965 Irk ayrımcılığının kaldırılması
- 1966 Uluslararası Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi
- 1966 Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi
- 1979 Kadınlar Hakkında Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi
- 1984 İşkenceye Karşı Sözleşme
- 1989 Çocuk Hakları Sözleşmesi
- 1990 Göçmen İşçiler ve Ailelerini Koruma Sözleşmesi

Engelli Hakları Sözleşmesi ise henüz yürürlükte değildir.

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

05.06.2015

- **Avrupa Konseyi Sistemi:** Avrupa Konseyi 05.05.1949'da Londra'da imzalanan Statü ile kurulmuş olan Avrupa çapında insan haklarının korunması, eğitim ve kültür alanında çalışmalar yapan, anlaşmalar kabul eden hükümetler arası bir kuruluştur. Ülkemizin de üyesi olduğu konseyin günümüzde 47 üyesi vardır.

Avrupa Konseyi Sistemi çerçevesinde, insan hakları başlıca 4 belgede ve ilgili protokollerde toplanmıştır.

- 1-**Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi:** Üye ülkelerin yasal yetkileri altında bulunanların belirli insan haklarını ve temel özgürlüklerini güvenceleyen uluslararası bir sözleşmedir. 04.11.1950 tarihinde imzalanmış ve 1953 yılında yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz sözleşmeyi kabul tarihinde imzalamış **18.05.1954'te onaylamıştır.** Bireysel başvuru hakkını ise 1987'de tanımıştır.

Sözleşmede güvence altına alınan hakların uygulanmasını denetlemek amacı ile iki ayrı bağımsız organ kurulmuştur. 1954'te Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve 1959'da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AHİM)

Ulusal düzeyde haklardan yararlanmak konusunda bir sorun olduğunda her birey bazı koşullara bağlı olmak üzere AHİM'e başvurabilir. Devletler de diğer devletler hakkında dava açabilirler.

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

- 2-**Avrupa Sosyal Şartı:** Sosyal ve ekonomik hakların korunması alanında AİHS'yi tamamlayıcı bir belgedir.Sosyal şart,çalışma hakkı,meslek eğitimi hakkı,mesleğe yönelme hakkı,sağlığın korunması hakkı,adil çalışma koşulları ve ücret hakkı,örgütlenme hakkı gibi sosyal ve ekonomik hakları güvence altına almaktadır.
- 3-**Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Davranışın veya Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi:** İşkence ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı davranışa maruz kalabilecek mahkumlar ve göz altına altına alınan kişiler için ek bir koruma sağlar.
- 4-**Ulusal azınlıkları Koruma Çerçeve Sözleşmesi:** Ulusal azınlıkların haklarını koruyan ve yasal olarak bağlayıcı olan çok taraflı ilk belgedir.Sözleşme imzacı devletlerin saygı göstermeleri gereken ilkeleri belirtmektedir.
- 5-**İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu:** avrupa Komisyonuna üye ülkelerde ırkçılık,ayrımcılık,Yahudi düşmanlığı ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmeye öncülük etmektedir.

05.06.2015

İNSAN HAKLARI DÜŞÜNÇESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

05.06.2015

- İnsan haklarının Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar ülkemizdeki tarihi gelişimini 5 evrede özetleyebiliriz.

ÜLKEMİZDE İNSAN HAKLARI EVRELERİ;

05.06.2015

BİRİNCİ

1876 öncesi
1839 Tanzimat Fermanı
Sultanın kulu

İKİNCİ

1876 Anayasası
sonrası
Padişah+Meclis

DÖRDÜNCÜ

1961 Anayasası
sonrası
Güvenceli çağdaş
insan haklarına
dayalı devlet

BEŞİNCİ

1982 Anayasası
sonrası
Sınırlamanın
kurula
dönüşmesi
İnsan haklarına
saygılı devlet

ÜÇÜNCÜ

1924 Anayasası
sonrası
Güvencesiz Doğal
İnsan Hakları
Egemenlik
ulusundur.

C-İNSAN HAKLARININ KORUNMASI;

05.06.2015

- Ulusal (Kurallar) yasalar ile korunur.
- Sözleşme ya da antlaşma adı verilen yazılı ulusal / evrensel belgelerle korunur.
- İnsanlar eğitilerek korunur.
- Uluslar arası yasalarla korunur.
- Düzenli raporlar temelinde korunur.
- Uluslararası koruma sistemleriyle (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Güvenlik Konseyi, Uluslararası Adalet Divanı, İnsan Hakları BM Yüksek Komiserliği vb.) korunur.

EĞİTİMDE İNSAN HAKLARI ?

- 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununa göre millî eğitimin amaçları şöyle belirtilmiştir: **“Atatürk ilke ve inkılaplarına ve anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin millî, ahlakî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir”**.
- Her yıl 10 Aralık, İnsan Hakları Haftası olarak kutlanmaktadır.

D-İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ (BEYANNAMESİ)

1. Özgür. Onur ve haklarda eşit olma
2. Ayrımcılık yasağı
3. Yaşama, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı
4. Kölelik ve kulluk yasağı
5. İşkence yasağı
6. Hukuk önünde kişiliğin tanınması hakkı
7. Hukuk önünde eşitlik
8. Yargı yerlerine başvuru hakkı
9. Keyfi tutuklanma, alıkonulma ve sürgün yasağı
10. Hakça ve açık yargılanma hakkı

11. Suçsuz sayılma hakkı, suç ve cezanın yasallığı
12. Özel yaşam, aile ve konut dokunulmazlığı
13. Dolaşma, yerleşme ve ülkeden ayrılma hakkı
14. Sığınma hakkı
15. Uyraklık hakkı
16. Evlenme ve aile kurma hakkı ve ailenin korunması
17. Mülkiyet hakkı
18. Düşünce , vicdan ve din özgürlüğü hakkı
19. Görüş ve anlatım özgürlüğü hakkı
20. Toplantı ve dernek özgürlüğü hakkı

21. **Ülke yönetimine katılma ve kamu hizmetlerine girme hakkı**
22. **Sosyal güvenlik hakkı ve ekonomik sosyal ve kültürel hakların gerçekleştirilmesi hakkı**
23. **Çalışma ,hakça çalışma koşulları,hakça ücret ve sendika hakları**
24. **Dinlenme,boş zaman , ücretli izin hakları**
25. **Yeterli yaşam düzeyi hakkı,ana ve çocukların özel korunması hakkı**
26. **Eğitim hakkı ve eğitimin amaçları**
27. **Kültürel yaşama katılma hakkı**
28. **Hak ve özgürlüklerin gerçekleştiği sosyal ve uluslar arası düzen hakkı**
29. **Bireyin ödevleri ve hakların sınırlanması koşulları**
30. **Hakların yok edilmesini amaçlayan etkinlik ve eylemlerin yasaklanması**

**HAK KUTSALDIR.
HAKKIN KORUNMASINA
ÇALIŞMAK DA ÖDEVLERİN
EN KUTSALIDIR.
HAK VE ADALETİN
BULUNMADIĞI BİR YERDE
HÜRRİYET VE DEMOKRASİ
VARDIR DENEMEZ.**

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

TEŞEKKÜRLER...

